

ÍSAFJARÐARBÆR

Skipulagsstofnun

Borgartún 7b

105 Reykjavík

hafskipulag@skipulag.is

Umsögn bæjarstjórnar Ísafjarðarbæjar um tillögu svæðisráðs um strandsvæðaskipulag fyrir Vestfirði

Almennt

Bæjarstjórn Ísafjarðarbæjar fagnar framkominni tillögu svæðisráðs um strandsvæðaskipulag fyrir Vestfirði, þó gerðar séu þó nokkrar athugasemdir til úrbóta.

Strandsvæðaskipulag er mikilvægt stjórnæki til að móta heildstæða áætlun um nýtingu strandlengjunnar og getur nýst sem verkfæri til að ná breiðri samstöðu ólíkra hagsmunaaðila. Fjölbreytt nýting strandlengju Vestfjarða kallar á skipulag sem tekur tillit til samspils auðlinda-nýtingar, náttúruverndar og samfélags, með sjálfbæra nýtingu auðlinda og vernd umhverfisins að leiðarljósi.

Gerð strandsvæðaskipulags hefur verið hagsmunamál bæjarstjórnar Ísafjarðarbæjar og annarra sveitarfélaga á Vestfjörðum um allnokkurt skeið til að ná utan um aukna aðsókn og fjölbreyttari nýtingu strandlengju Vestfjarða, eða allt frá því að nýtingaráætlun fyrir Arnarfjörð var gerð á árunum 2010-2014.

Strandsvæðaskipulagið sem hér er til umræðu er það fyrsta sem hefur verið gert hér á landi (utan Austfjarða), og fylgir því ákveðin lærdómur. Bæjarstjórn telur að tillaga að strandsvæðaskipulagi sé greinargóð kortlagning á núverandi stöðu.

Bæjarstjórn gerir athugasemdir við vinnuferil skipulagsins sem snýr að aðkomu íbúa. Heppilegra hefði verið ef íbúar hefðu fengið aðkomu fyrr að gerð skipulagsins með opnum fundum á fyrstu stigum vinnunnar eins og jafnan er gert við skipulagsvinnu sveitarfélaga.

Bæjarstjórn leggur til að strandsvæðaskipulagið hafi gildistíma líkt og aðalskipulag, þannig tryggt sé að skipulagið sé endurskoðað og fái umfjöllun með reglubundnum hætti.

Siglingar skemmtiferðaskipa

Í greinargerðinni segir: „Í strandsvæðisskipulagi, í tengslum við verndaráform, er tilefni til að taka afstöðu til þess hvort takmarka þurfi umferð skemmtiferðaskipa á viðkvæmum svæðum eins og við fuglabjörg.“

Tekið er undir að tilefni er til að fjalla um umferð skemmtiferðaskipa í greinargerðinni og skipulaginu, en það er ekki gert.

Staðbundin nýting

Ein tegund reita er kölluð „staðbundin nýting“ og falla undir hana meðal annars fiskeldi, skeldýrarækt, efnistaka og ræktun og sláttur sjávargróðurs. Af þessum nýtingaflokkum er óhætt að segja að fiskeldi sé umdeildast; þar eru bæði sjónarmið um ofauðgun, úrgang, erfðablöndun og sjónmengun, ekki bara af kvíum heldur ljósum. Annað sem fellur undir þennan flokk er ósamstæðar tegundir nýtingar sem í mörgum tilvikum væri saklaust og skynsamlegt að leyfa á svæðum sem ekki er talið ásættanlegt að leyfa fiskeldi á. Sérstaklega geta firðir í Ísafjarðardjúpi hentað til margskonar nýtingar sem hefur lítil umhverfis- eða útlitsáhrif, þó að fiskeldi eigi þar ekki heima. Þá er til þess að líta að fiskeldi í lokuðum kerfum, verði það talið fýsilegt í framtíðinni, gæti hentað á stöðum sem fiskeldi í opnum kvíum hentar síður.

Lagt er til að flokknum *Staðbundin nýting* verði annaðhvort skipt upp þannig að reitir fyrir eldi fiska í opnum kvíum séu skilgreindir sérstaklega og önnur staðbundin nýting leyfð víðar (að uppfylltum þeim skilyrðum sem fjalla um hvern nýtingarflokk fyrir sig), eða að friðanir verði endurskoðaðar með ákvæðum um að fiskeldi verði þó ekki leyft. Sjá einnig umfjöllun neðar um UN14.

Myrurgæði

Ekki er fjallað um myrurgæði eða ljósmengun í skipulaginu. Einkum á það við þau svæði sem leyfa staðbundna nýtingu. Skoða þarf hvort hægt sé að stuðla að því að ekki logi ljós umfram það sem þarf við vinnu og til að viðhalda öryggi.

Stærð og fjöldi fiskeldissvæða

Leyfilegt hámarksmagn þess fisks sem heimilt er að ala í Djúpinu er skilgreint með burðarþolsmati. Áhættumat erfðablöndunar tekur til eldis á frjóum laxi. Hvort tveggja mun taka breytingum í framtíðinni, til dæmis með bættri tækni í að ala aðrar tegundir fisks, eldi í lokuðum kerfum og aðferðum við að varna því að eldisfiskur gangi upp í þær tvær laxveiðiár sem eru í Djúpinu. Þau svæði sem sett eru undir staðbundna nýtingu eru þau svæði þar sem nú eru gildandi leyfi eða umsóknir um leyfi. Þar sem skipulag af þessu tagi er hugsað sem langtíma-stefnumótun, er lagt til að svæði undir er eðlilegt að bæði séu svæði stækkuð (einkum SN28, SN29 og SN30) og ný svæði teiknuð inn sem yrðu næst tekin til notkunar ef forsendur breytast til þess að leyfa aukið eða breytt fiskeldi. Áfram þyrfti eldi að uppfylla skilyrði burðarþols og áhættumats erfðablöndunar, auk annarra krafna.

Um einstaka reiti

Jökulfirðir og Aðalvík – reitir UN19 og UN20

Bæjarstjórn Ísafjarðarbæjar tekur undir flokkun svæðisráðs á fyrrnefndum reitum. Bæjarstjórn leggur ríka áherslu á að samfella verði skipulagi lands og sjávar og þar sem meirihluti strandlínu reita UN19 og UN20 er friðlýst svæði Hornstranda telur bæjarstjórn það ekki samræmast að heimila uppbyggingu á hafsæknum iðnaði í Jökulfjörðum. Þá ber einnig að geta þess að sá hluti strandlínu Jökulfjarða sem er utan friðlands, þ.e. strandlínan frá Bjarnarnúpi og inn í botn Hrafnfjarðar er hverfisverndarsvæði í Aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar og á náttúruminjasrá Umhverfisstofnunar.

Bæjarstjórn telur mikilvægt að haldið verði í og hlúð að þeirri óbyggðaupplifun sem kostur gefst á í Jökulfjörðum og Hornstrandafriðlandinu og sér bæjarstjórn mikil sóknarfæri í hófsamri og umhverfisvænni ferðamennsku á svæðinu.

Þar sem Ísafjarðarbær er eina aðliggjandi sveitarfélag reita UN19 og UN20, er lögð mikil áhersla á að sjónarmið Ísafjarðarbæjar verði leiðandi í ákvörðunum um reitina. Sú áhersla beinist einnig að mögulegum breytingum á skipulaginu í framtíðinni en í lögum um skipulag haf- og strandsvæða segir í 14. gr. um breytingar á strandsvæðaskipulagi að Skipulagsstofnun eða aðliggjandi sveitarfélag geti óskað eftir því við ráðherra að gerð verði breyting á skipulaginu. Ekki verður hjá því komist að líta á það svo að Ísafjarðarbær sé eina sveitarfélagið sem getur óskað eftir breytingum á reitum UN19 og UN20 í ljósi þess Ísafjarðarbær er eina aðliggjandi sveitarfélag skipulagsreitanna.

Reitur SN23 og siglingaleiðir séu tryggðar

Huga þarf að siglingaleiðum í gegnum eða meðfram reit SN23, þar sem nú er skilgreindur reitur til fiskeldis. Bæjarstjórn beinir því svæðisráðs að ræða við hagsmunaaðila í fiskeldi og þeirra sem stunda siglingar í Ísafjarðardjúpi til að skilgreina hagkvæma og örugga siglingaleið sem horfir til hagsmuna beggja atvinnugreina.

UN13 Pollurinn í Skutulsfirði

Eins og fram kemur í greinargerð með strandsvæðaskipulaginu er svæði á náttúruminjaskrá aðliggjandi og inn á UN13, auk þess að svæðið nýtur hverfisverndar skv. Aðalskipulagi Ísafjarðarbæjar 2008-2020. Leirurnar njóta einnig verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga.

Lagt er til að þar sem þar sem verndarmarkmiðum er náð með ofangreindum stefnum verði reitur UN13 endurskilgreindur sem A-reitur undir almenna nýtingu.

Reitur UN14 – Hestfjörður og Skötufjörður

Bæjarstjórn telur flokkun reitsins að hluta til standa á veikum grunni þar sem einungis hluti strandlínunnar nýtur verndar samkvæmt annars vegar hverfisvernd Aðalskipulags Súðavíkurbreytingar og hins vegar samkvæmt náttúruminjaskrá. Í tilfalli Skötufjarðar nýtur strandlínán enngar sérstakrar verndar fyrir utan hverfisverndarákvæða við Hvítanes. Það sem vakir fyrir bæjarstjórn er að benda á að hugmyndir hafa lengi verið um hófsama nýtingu í fjörðunum, eins og t.d. að mynda kræklingarækt. Bæjarstjórn bendir einnig á að nú þegar eru í gildi tvö leyfi til kræklingaræktunar í Skötufirði á svæðum sem falla undir reit UN14.

Reitur UN16 – Vatnsnes að Ósi við mynni Ísafjarðar

Líkt og í athugasemd um reit UN14 telur bæjarstjórn að flokkun reitsins standi á veikum grunni, sérstaklega með tilliti til stærðar hans. Bæjarstjórn tekur undir friðunarákvæði í Mjóafirði, við Borgarey, Reykjanes og við Vatnsfjarðarnes en sér ekki rök fyrir að girða fyrir hófsama starfsemi í Ísafirði.

Í texta segir að Borgarey sé innan skipulagsreitsins, þá er vitnað í að innan hans sé friðlýst æðarvarp, það getur varla staðist því Borgarey og Vatnsfjarðarnes eru innan Aðalskipulags Súðavíkurbreytingar 2018-2030. Svona misræmi er víða í greinargerðinni þar sem verið er að fjalla um svæði sem eru innan aðalskipulags sveitarfélagana.

Á bls. 27 segir; „Innan reita sem skilgreindir eru fyrir **Siglingar** er ekki gert ráð fyrir mannvirkjum eða staðbundinni starfsemi/nýtingu sem hindrar för skipa eða hefur áhrif á siglingaöryggi svo sem fiskeldi, skeldýrarækt, **efnistöku**, ræktun eða slætti sjávargróðurs, orkuframleiðslu, akkerislægjum eða vegum sem þvera firði.“ Þetta getur verið hamlandi ef efnistaka þarf að fara fram á þessum svæðum, t.a.m. ef dýpka þarf siglingaleið. Lagt er til að efnistaka verði heimiluð á siglingaleiðum.

Borgarfjörður er merktur sem UN7 vegna selaláturs, það er nokkuð vel í lagt að merkja allan fjörðinn undir umhverfi og náttúru eingöngu vegna selaláturs, hægt er að minnka svæðið til að ná sömu markmiðum.

Hafa ber í huga að í tillögu til strandsvæðaskipulags er tekið á þáttum eins og leirur, æðarvarp og fjörur sem er innan skipulagsvalds sveitarfélaga.

Samþykkt á 497. fundi bæjarstjórnar Ísafjarðarbæjar, þann 1. september 2022

Arna Lára Jónsdóttir, bæjarstjóri

